

Toplumcu Düşünce Enstitüsü Yayın Değerlendirme Notu

Yayın Değerlendirme/14-003
Hazırlayan: İskender ÖZTURANLI

31 Temmuz 2014

CHP İktidara Nasıl Yürümelii? Adalet ve Teselli..

Türkiye’de CHP ve Sol için en büyük tuzak seçmen’in geleneksel olarak sağa meyylediyordu iddiasıdır. İşin kötüsü bu dogma ile başbaşa kalındığında ortada artık bir siyasal program üretme gereği kalmıyor. Türkiye'deki Sol’a, tepeden inmece yaftasıyla vurulan bu damga, iktidar çevresindeki türedi aydınların geliştirdiği bir sahte retorik. Herkesi de etkiliyor. Oysa dönüştürücü, kendine güvenen bir Parti Örgütünün, kendisi ve toplum üstüne düşünce üreterek, toplumun damarındaki değişimi yakalama, onu ülke adına bir ivme haline getirme gücü olabilir. Bu tür çalışmalarla beslenmeyen, örgütlerin yaşayan siyasal öneriler yerine, varolanyapıyı düzenleyici taktiklerden başka çareleri de kalmıyor. Böylece, hep asal destekçilerinin, tatminkar ama aldatici merkezine mahkum oluyorlar

Günümüzde Sol olarak düşünme, yaşama ve siyaset etme;19.yüzyıl teorilerinin tekrarından ibaret değil.Sistemin tıkanıdığı bu noktada adaletsiz, eşitsiz yapıların gelirve servet dağılımındaki dengeyi allak bullak ettiği, Thomas Piketty’nin kitabında (“Capital in the 21 Century”) gösterdiği gibi süratle 1800’lerin, acımasız kapitalist şartlarına döndüğü bir döneme giriyoruz. Sol, bu kapanamayacak mesafelerdeki büyük yoksullukları, artık üretmeyen adaletsiz zenginliklerin derin yarılmasında vazgeçilmez bir seçenek aslında. CHP için de, sisteme alternatif, denenmiş tüm modellerin ötesinde,adil dönüşüm politikalarıüretebilmek bir iktidar yürüyüşü ve kalıcılığı için olmazsa olmaz koşuldur.

Hayli zamandır CHP üzerine sahici analizlere ihtiyacımız vardı. Bu boşluğu,CHP PM Üyesi, Milletvekili, Prof. Hurşit Güneş’in, Doğan Kitap tarafından yayınlanan, “Adalet Çağrısı, CHP İçin Sosyal Demokrasi Seçeneği” adlı çarpıcı kitabı dolduruyor. Sol’un, ana kavramlarına; gelir dağılımına, yoksulluğa, Adalet arayışına, özgürlüğe, temel değerlerine atıfta bulunan tartışan, tartışmaya çağırın bir çalışma. Umarım kitap, Sosyal Demokratları, yoksulluk, fırsat eşitliği, sosyal adalet, özgürlük gibi konulardaki uzun ve “dogmatik uykulardan” uyandırmak için bir vesile olur.

Prof.Güneş, bugüne dek, aşılamamış iki ana paradokstan yola çıkıyor; CHP sol bir parti olarak nasıl oluyor da yoksullardan, göç coğrafyalarından, varoşlardan, kürtlerden ezilen kesimlerden oy alamıyor, ama varlıklı, seçkin kesimlerin düzeni koruma adına kaygılı kesimlerin partisi oluyor, üstelik 70lerde tersi olurken... Örneğin Beşiktaş ilçesi Zeytinburnu ilçesini 70lerden bu yana kıyasladığımızda, ikisi de Sol oyların yüksek olduğu ilçeler iken 80'lerin sonundan itibaren Beşiktaşta oylar 65'lere çıkarken Zeytinburnunda 27'lere geriliyor. Bu çok dramatik. Güneş'in deyimiyle "CHP'nin başarması gereken, temelde aydınların sorun ve ihtiyaçlarından çok , geniş toplum kesimlerinin farklı "adalet" taleplerini temel alan politikaları ve Türkiye'ye özgü bir sosyal demokrat siyaseti oluşturmalarıdır."

Burada çok temel bir kırılma söz konusu; "Aydınların görece geçim sıkıntısı çekmediği, rejim kaygısı içinde olduğu bir düzende sürekli bu kaygıya tutsak olmak CHP'yi kitlelerin partisi olmaktan alıkoyuyor." Yani CHP önce kitlelerin partisi olacak sonra iktidara gelecek, son 12 yılın gösterdiği gibi tersi olmuyor, olamıyor. Hakkaniyet ve adalet adına risk alabilen politikalar üretilmezse, hep asal destekçilerin endişeleri ile başbaşa kalınacak. Brezilya'da Trabalhadores iktidara geldikten sonra da olsa yoksullara doğrudan yardım programı Bolsa Familia ile eski seçkin bölgelerden oy kaybetti, ama Bahia gibi yoksul bölgelerde yüzde yetmişlere varan oylara ulaştı.

İkincisi, CHP tabanı ile kitlelerin değerleri arasındaki normatif paradoks. İlk kez, bu kitapla, inanç eksenini için, Batı Sol'unda olduğu gibi bireysel ve toplumsal özgürlüklerin şartsız savunulması önerilmekte. Geleneklerin yaşanmasına, son dönemde giderek artan kimlik siyasetine özgürlükler çerçevesinde sahip çıkmak. Ama bu apayrı bir değerlendirme konusu. Bugün AKP her iki durum için bir adalet ve özgürlük projesi yerine bir "Teselli Sistematiği" uyguluyor, ötesi yok. Oysa, kitabın da iddia ettiği gibi, adalet ve özgürlük adına yeni programları güçlü bir şekilde ortaya koymak gerekiyor.

Böyle olursa ancak "teselli"nin eksiklikleri görülecek. Sosyo kültürel bu yarılmayı aşarak siyasete yeni eksenler sunmak gerekiyor. Sosyal Demokratlar için acilen çalışılması gereken mesele bu. AKP ancak böyle geride bırakılabilir.